

ПРЕДГОВОР

Иако су еминентни научници широм света одавно упозоравали на могућност избијања једне такве пандемије, глобално друштво је било фрапирано брзином којом се *COVID-19* проширио у свету. Након откривања новог корона-вируса крајем децембра 2019. године у кинеској метрополи Вухан, почеле су да се креирају теорије завере. Вирус је развијен у лабораторији која се налази у близини, имплицирала је једна од теорија. Међутим консензус научне заједнице био је да се ради о болести која се преноси са животиња на људе, те да због снажно умрежене светске популације такве модерне болести могу експедитивно да прерасту у пандемију. Упркос бројним контроверзама о његовом изворишту, те становишту да *SARS-CoV-2* вероватно није настао у лабораторији, нажалост савремени човек дефинитивно игра водећу улогу у овој пандемији.

Премда разумна бића, људи уништавају природу таквим интетитетом да прете опстанку око милион врста, а истовремено и сопственој будућности. Екосистем /свеукупно јединство живих бића – биоценозе и простора у коме живе и врше своје функције/ је девастиран, што је последица људске активности и представља директну претњу људском благостању у свим регионима света. Градови и фарме се све више шире, остављајући све мање простора за дивље животиње. Људска популација продире све дубље у подручја у којима живе дивље животиње, покушавајући да дође до ресурса. Таквим делањем све више смо изложени узрочницима болести који ова места – и тела животиња у којима се настањују – обично никада не напуштају. Заправо, приближавајући се дивљим животињама, приближавамо се и непознатим, непредвиђивим и опасним вирусима. Живећи у својеврсној дисхармонији са природом уништавањем екосистема, створени су предуслови за прелазак вируса са животиња на људску популацију и у томе се дефинитивно читава наша одговорност. У прилог томе да је људска интервенција на подручја богата биоврстама и стаништима дивљих животиња, повезана са експанзијом инфективних болести, оцењују свеобухватне студије. Многе нама познате заразне болести – ебола, ХИВ, свињски и птичји грип – су зоонозе. И нови корона вирус се прикључује том низу.

Према ажурираним подацима Светске здравствене организације на дан 28.08.2020. године, забележено је 24.299.923 потврђених случајева инфекције, уз 827.730 потврђених смртних случајева. Чињеница је да је пандемија коронавируса за осам месеци у потпуности трансформисала наше глобално друштво, а непобитно је и да су апсолутно неизвесне краткорочне и дугорочне пројекције епидемиолога широм света, у погледу тога како ће се пандемија одвијати у блиској и даљој будућности. Оно што је сасвим извесно је да је *COVID-19* донео драстичне промене у нашим рутинама, што нас је приморало да из-

менимо своје друштвене навике и преиспитамо своје односе. Нови обрасци понашања у домену пословања, образовања, културних догађаја, спортских манифестација, путовања и другим областима живота и рада модерног човека, могли би имати значајан утицај на наше ментално здравље и у условима када се строге мере изолације и боравка код куће и даље укидају. Наиме, свакодневни живот који ће вероватно и даље бити дефинисан коронавирусом, може развити перманентан осећај страха, стрепње, великог нивоа стреса и анксиозности, уз одсуство осећаја аутономије и контроле. То наравно може имати далекосежне последице по појединце у овој кризи без преседана. Напоследку, оно што остаје као нус продукт након пандемије или било какве катастрофе огромних размера је доминантан осећај да је свет у основи непредвидив, те да се живот доживљава рањивијим и крхкијим него некада.

Стога, приређујући ово специјално издање водећег научног часописа националног значаја „Култура полиса”, покушали смо да дамо симболичан научни допринос као солидарни одговор у превазилажењу проблема заједница услед пандемије *COVID-19*.

Приредили:
Проф. др Жељко Бјелајац
Доц. др Александар Филиповић